

Илья PARSHYN

THE GALICIAN-CZECH UNION IN THE BATTLE NEAR DURNKRUT
IN 1278 (BASED ON "HERMANNI ALTAHENSIS ANNALES").

This article deals with the issue of participation of Galician Duke Lev Danylovych in the battle near Durnkrut in 1278 between king Ottokar II of Bohemia and Rudolf I, the founder of Habsburg's dynasty. Latin chroniclers of the 13th century (for example, the "Hermani Althensis annales") did not mention it, but at the same time Duke Lev could have been embroiled in a conflict with rebels in Walachia. This might have been the reason why he could not support his ally – the bohemian king.

Фортеця : збірник заповідника "Тустань". –
Л.: Колір ПРО, 2012. – Кн. 2. – С. 177-184

Іванна ПАПА

ЖИДАЧІВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО
(1393–1442) І ГЕДИМІНОВИЧІ:
СПІРНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ

Досліджуючи історію Жидачівського князівства і місце в ній представників династії Гедиміновичів, стикаємося з проблемами незначної джерельної бази, наявності різних поглядів на походження представників влади князівства та незначної кількості досліджень на цю тему. Тому виникає низка дискусійних питань: місця і значення Жидачівського князівства, його територіального і політичного статусу, персонального складу його правителів, приналежності їх до правлячої династії Гедиміновичів. Аналіз цих питань, осіб і родів, які вплинули на долю князівства, їхні оцінки в історіографії та сучасний стан дослідження питання – завдання цієї розвідки.

Жидачівське князівство як окреме державне утворення існувало в Прикарпатті у верхній течії Дністра приблизно від 1393 до 1442 р. До 1390 р. угорські залоги утримували на цих землях замки (у Жидачеві, Тустані та, можливо, Стрию). Жидачів 1393 р. отримав від короля Владислава Ягайла магдебурзький привілей¹. Крім самоврядування, місто дістало 60 франконських ланів землі, два лани окремо для плебана католицької церкви і чотири лани для пасовищ, право на торг у суботу, заняття ремеслами та торгівлею². До Жидачівської землі, яка пізніше трансформувалася у Жидачівський повіт (1442), входило дев'ять міст, зокрема Жидачів (перша згадка – 1164 р., магдебурзьке право з 1393 р.), Соколівка (відповідно 1389 і 1558 рр.), Ходорів (1394, 1436), Журів (1394, 1438), Руда (1394, 1623), Долина (1434, 1525), Журавно (1435, 1563), Нові Стрелища (1513, 1617), Вибранівка (1631, 1631), і 170 селищ і сіл (за пізнішою люстрацією 1676 р.)³.

¹ Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі – ЦДАІА), ф. 68, оп. 1, спр. 2, арк. 1–3.

² Там само.

³ Капраль М. Жидачівський повіт Львівської землі в XVI столітті (за матеріалами поборових реєстрів) // До джерел: збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя. – Київ; Львів, 2004. – Т. 1. – С. 546–565.

Інформацію про Жидачів (Zudoczow, Sudoczoia, Зудечів) та його історію знаходимо у «Польському словнику географічному»⁴. До проблематики історії цього князівства та місця у ній представників династії Гедиміновичів зверталися у своїх дослідженнях Казимир Стадницький⁵, Юзеф Вольф⁶, Зигмунт-Люба Радзими́нський⁷, Аркадій Лонгінов⁸, Оскар Галецький⁹, Михайло Грушевський¹⁰, М. Балінський і Т. Ліпінський¹¹, а тепер Леонтій Войтович¹², Мирон Капраль¹³, Олег Однороженко¹⁴, Андрій Гречило¹⁵ та інші.

Представники тогочасної правлячої династії Гедиміновичів з'являються на теренах князівства у 1403 р., коли польський король Владислав Ягайло віддав Жидачівське князівство своєму братові Свидригайло Ольгердовичу (1403–1405, 1415), який повернувся з еміграції з Угорщини. Саме цей князь увійшов в історію як активний прихильник існування удільних князівств. Тому перебування Свидригайла тут сприяло зростання статусу князівства та його державницьких позицій. Інформацію про його управління князівством черпаємо з таких джерел, як «Хроніка» Яна Длугоша, зокрема дізнаємося звідси, що Свидригайло Ольгердович у 1403 р. отримав Жидачівську землю (Terram Zudeczoviensem) і у додаток до неї ще districtus Strij (Стрий), Schydlov (Шидлов), Stobniczam (Стебник), Drugnyam (Дроговиж), Uscze (Устя)¹⁶. Збереглася жидачівська грамота Свидригайла 1415 р. – згадка про те, що Свидригайло оздобив місцевий Жидачівський храм Діви Марії. Тут його згадують як сучасного місцевого урядника міста Жидачева: «Proinde Nos Swindrigelo tempore nostre

⁴ Lu. Dz. Żydaczów // Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa, 1895. – Т. 14. – С. 880–883.

⁵ Stadnicki K. Synowie Gedymina. – Т. II. Lubart Xiążę Wołyński. – Lwów, 1853. [4], 269, [3], XXXI s., 4 k. tabl.

⁶ Wolff J. Rod Gedymina. Dodatki i poprawki do dzieł gr. K. Stadnickiego: «Synowie Gedymina», «Olgierd i Kiejstut» i «Bracia Władysława Jagiełły». – Kraków, 1886. – С. 74–76, 117.

⁷ [Radziwiński Z. L.] Monografia xx. Sanguszków oraz innych potomków Lubarta Fedora Olgierdowicza x. Ratnenskiego, opracował Z. L. Radziwiński. – Lwów, 1906. – Т. 1. – С. 19–49.

⁸ Лонгинов А. В. Князь Фёдор-Любарт Ольгердович и родственные связи русских князей с Угорским королевским домом. – Вильно, 1893. – С. 5–6.

⁹ Halecki O. Ostatnie lata Świdrygiełły i sprawa wołyńska za Kazimierza Jagiełły. – Kraków, 1915. – С. 19, 21, 24, 25, 128.

¹⁰ Грушевський М. С. Історія України-Руси. – Київ, 1993. – Т. 4. – С. 169.

¹¹ Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym. – Warszawa, 1885. – Т. 2. – С. 758–760.

¹² Войтович Л. В. Жидачівське князівство – Жидачівська земля – Жидачівський повіт // Іван Виговський: збірник статей наукової конференції, присвяченої 350-літтю Конотопської битви / [упор. С. Ревуцький]. – Львів, 2010. – 63 с.

¹³ Капраль М. Жидачівський повіт... – С. 746–765.

¹⁴ Однороженко О. Князівська геральдика Волині середини XIV–XVIII ст. – Харків, 2008. – С. 14–15.

¹⁵ Гречило А. Символи Жидачівського району // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – Київ, 2004. – Вип. 11 (1). – С. 130–132.

¹⁶ Joannis Długossii Senioris Canonici Cracoviensis Opera omnia = Jana Długosza kanonika krakowskiego dzieła wszystkie. – Т. 4. Dziejów Polski ksiąg dwanaście. – Т. 3. – С. 521.

tenucionis et gubernacionis oppidi Zydaczow»¹⁷. Хоча деякі науковці вважають, що цю грамоту слід датувати ранішим часом, бо інших документальних свідчень перебування Свидригайла в Жидачівських землях у той час ми не маємо.

Рис. 1. Герб Жидачівського князівства (Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym. – Warszawa, 1885. – Т. 2. – С. 758; Niesiecki K. Herbarz Polski. – Lipsk, 1839. – Т. I. – С. 173–174).

Рис. 1. The coat of arms of the Zhydachiv Principality (Baliński M., Lipiński T.)

князівства (знаходиться у Львівському історичному музеї)¹⁸: щит на блакитному фоні, три золоті леви з піднятими хвостами один над одним (Рис. 1)²⁰.

Інформацію про правління Федора Любартовича у Жидачівському князівстві черпаємо з т. зв. жидачівських грамот, опублікованих у

У 1405 р. Свидригайло отримав Сіверську, Чернігівську і Трубчевську землі, а князівство перейшло до князя Федора Любартовича (1405–1431), який володів ним до 1431 р. Щоправда, до його володінь уже не належали Стрий, Шидлов, Стебник, Дроговиж та Устя, вони перейшли до польської корони. Однак у віданні Федора Любартовича перебував замок Коропець (нині Тернопільщина, місце впадіння р. Коропець у Дністер)¹⁸. Федір Любартович проводив політику, лояльну щодо Владислава Ягайла, про що свідчить участь окремої хоругви Жидачівського князівства у Великій війні з Тевтонським орденом 1409–1411 рр. та у найбільшій битві цієї війни – Грюнвальдській. До нашого часу зберігся прапор цієї хоругви із зображенням герба

¹⁷ Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie w skutek fundacji śp. Alexandra hr. Stadnickiego (dalej – AGZ). – Lwów, 1870. – Т. II. – № 39. – С. 65.

¹⁸ Грушевський М. С. Історія України-Руси. – Київ, 1993. – Т. 4. – С. 169.

¹⁹ Войтович Л. В. Жидачівське князівство – Жидачівська земля – Жидачівський повіт... – С. 43; Жидачівське князівство (1393–1442 рр.) // Його ж. Удільні князівства Рюриковичів і Гедиміновичів у XII–XVI ст. – Львів, 1996. – С. 116–117.

²⁰ Гречило А. Символи Жидачівського району... – С. 173–174.

“Хроніці домовій Дзедушицьких”²¹, у “Актах Гродських і Земських”²², в “Українських грамотах”²³, в “Актах, относящихся к истории Западной России”²⁴, виданих Антонієм Петрушевичем²⁵ та Яковом Головацьким (№№ 39–42)²⁶. Ці грамоти здебільшого стосуються розмежування володінь Дідушицьких та їхніх сусідів Балицьких. Варто відзначити, що всі вони були написані кирилицею, але збереглися до нашого часу у латинських і польських перекладах.

Мусимо відзначити, що на початку ХХ ст. польські дослідники висунули припущення, що ці грамоти є фальсифікатами. Зігмунт Дунін Козіцький вважав ці грамоти неавтентичними і спрямованими на вигордження Дідушицькими власних прав на певні землеволодіння²⁷. Зокрема, він вказав на помилки в датах, схожість змісту грамот, їхньої структури, значній товщині пергаменту наявних оригіналів, присутність розмитих місць на даті грамот, особливі мовні звороти. З.-Л. Радзимінський у першому томі “Монографії князів Сангушків” розвинув міркування З. Д. Козіцького і наголошує на можливій недостовірності грамот, у зв’язку з тим, що у Жидачеві, на його думку, було володіння Федора Ольгердовича ще до Свидригайла²⁸. Юзеф Вольф наголошував, що Жидачівське князівство спершу було у володінні Федора Ольгердовича, згодом Свидригайла і вже тоді Федора Любартовича²⁹. На думку Аркадія Лонгінова, до Федора Любартовича володарем Жидачівського князівства був Федір Ольгердович (якому цей дослідник приписав друге ім’я Любарт)³⁰. Дослідник уважав, що цей князь перебував тут наприкінці XIV ст. Однак ми не маємо про це прямих згадок, як і про те, що він титулував себе князем Жидачівським. Аркадій Лонгінов апелював до актів XVII ст. з Львівської греко-католицької митрополії про підтвердження Казимиром у 1470 р. дарчої грамоти Федора Ольгердовича Галицькій церкві на володіння Перегінськом та на іншій грамоти про дідичну приналежність цього села до цієї церкви за фундушевим записом Федора Ольгердовича³¹.

²¹ Dzeduszycki M. Kronika domowa Dzeduszyckich: odbita w 200 exemplarzach ... dla własnego użytku. – Lwów, 1865. – № I–VI. – S. I–XV.

²² AGZ. – Т. II. – № XXXIX. – S. 65; Ibidem. – Т. III. – № LXXXIV. – S. 164–166.

²³ Розов В. Українські грамоти. – Київ, 1928. – Т. I: XIV в. і перша половина XV в. – № 60. – С. 109–111.

²⁴ Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные археографическою комиссиею. – Санкт-Петербург, 1846. – Т. I: 1340–1506. – № 30. – С. 42–45.

²⁵ Petruszewicz A. Materiały historyczne // Przegląd archeologiczny. – Lwów, 1882. – № 3–4. – S. 77–84.

²⁶ Головацкий Я. Памятники дипломатического и судебного-делового языка русского в древнем Галицко-Володимирском княжестве и смежных русских областях, со второй половины XIV ст. // Научный сборник, издаваемый литературным обществом Галицко-русская Матица. – 1867. – Вып. 2. – № 39–42. – С. 135–140.

²⁷ Kozicki Z. D. W sprawie rodowodu xx. Sanguszków // Sprawa początków rodu Sanguszków / opr. Z. L. Radziński, B. Gorczak i Z. D. Kozicki. – Lwów, 1901. – S. 109–112.

²⁸ [Radziński Z. L.] Monografia xx. Sanguszków. – Т. 1. – S. 19–49.

²⁹ Wolff J. Rod Gedimina... – S. 74–76, 117.

³⁰ Лонгинов А. В. Князь Фёдор-Любарт Ольгердович... – С. 5.

³¹ Там само... – с. 5–6

Варто зауважити, що сучасник тодішніх дискусій про достовірність жидачівських грамот Михайло Грушевський не проголосив їх відразу фальсифікатами, а наголосив на необхідності їх глибокого дослідження. Оригінальними їх уважав Антоній Петрушевич, який і сам опублікував дві жидачівські грамоти Федора Любартовича³². Тому не можемо безапеляційно відкидати ці грамоти як джерела. Але мусимо відзначити, що вони потребують подальшого дослідження.

Наступним етапом в історії Жидачівського князівства було викремлення з його складу Коропецького князівства, яке тримав князь Андрушко (1431–1435). Однак питання, чи був Андрушко сином Федора Любартовича, чи походив з Острозьких, із загадкових князів Рогатинських, чи Коріатовичів, залишається й досі відкритим. Думку про те, що Андрушко Федорович був сином Федора Любартовича, поділяли З.-Л. Радзимінський і Л. Войтович. На думку З.-Л. Радзимінського, дискусійним є питання володіння Федора Любартовича Жидачевом, це володіння він приписував Федору Ольгердовичу. Однак дослідник зауважив, що Андрушко і Митько Федоровичі – це сини Федора Любартовича, перший володів Коропцем, а другий – Пуковом і Курашем³³. Свої міркування він аргументував, посилаючись на судові записи від 1438³⁴ і 1439 рр.³⁵, де згадуються відповідно князі Андрушко Коропецький і Митько Корпецький³⁶. На думку Л. Войтовича, Андрушко був сином Федора Любартовича, і до 1431 р. був князем коропецьким, а в період 1431–1435 рр. – і князем жидачівським³⁷. Однак дослідник зазначає, що залишається незрозумілим, чому його брати (Дмитро-Сангушко Федорович, Митько Федорович, Гурко Федорович) не боролися за цю спадщину після його смерті.

Князем Острозьким Андрушка Федоровича вважав Юзеф Пузина, а тепер – Наталія Яковенко й Олег Однороженко. Юзеф Пузина приділив багато уваги розгляду міркувань на цю тему З.-Л. Радзимінського і наголосив на їх помилковості через розмежування автором двох Федорів – Федора Любартовича і Федора-Любарта Ольгердовича³⁸. Ю. Пузина вважав Андрушка сином князя Федора Даниловича Острозького³⁹. Цю думку розвиває Наталія Яковенко⁴⁰, а також Олег Однороженко⁴¹, який опирається на геральдично-сфрагістичний матеріал (печатка 1431 р.)⁴².

³² Petruszewicz A. Materiały historyczne... – № 3–4. – S. 77–84.

³³ [Radziński Z. L.] Monografia xx. Sanguszków... – Т. 1. – S. 28–38.

³⁴ Acta castr. Halic. – Т. 219. – pag. 2.043. – 2.045.

³⁵ AGZ. – Т. XII. – № 321.

³⁶ [Radziński Z. L.] Monografia xx. Sanguszków... – Т. 1. – S. 28.

³⁷ Войтович Л. В. Княжа доба на Русі: портрети еліти. – Біла Церква, 2006. – С. 680.

³⁸ Puzyra J. Daniło, xs. Turowski, Ostrogski i Chełmski i jego potomstwo // Miesięcznik Towarzystwa Heraldycznego. – 1931. – № 11. – S. 257–258; № 12. – S. 269–270.

³⁹ Ibidem. – 1931. – № 11. – S. 251–258; № 12. – S. 269–275.

⁴⁰ Яковенко Н. М. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. (Волинь і Наддніпрянщина). – Київ, 2008. – С. 93, 306.

⁴¹ Однороженко О. Князівська геральдика Волині... – С. 14–15.

⁴² AGAD, Archiwum Zamoyskich, Sygn. 33, st. 668.

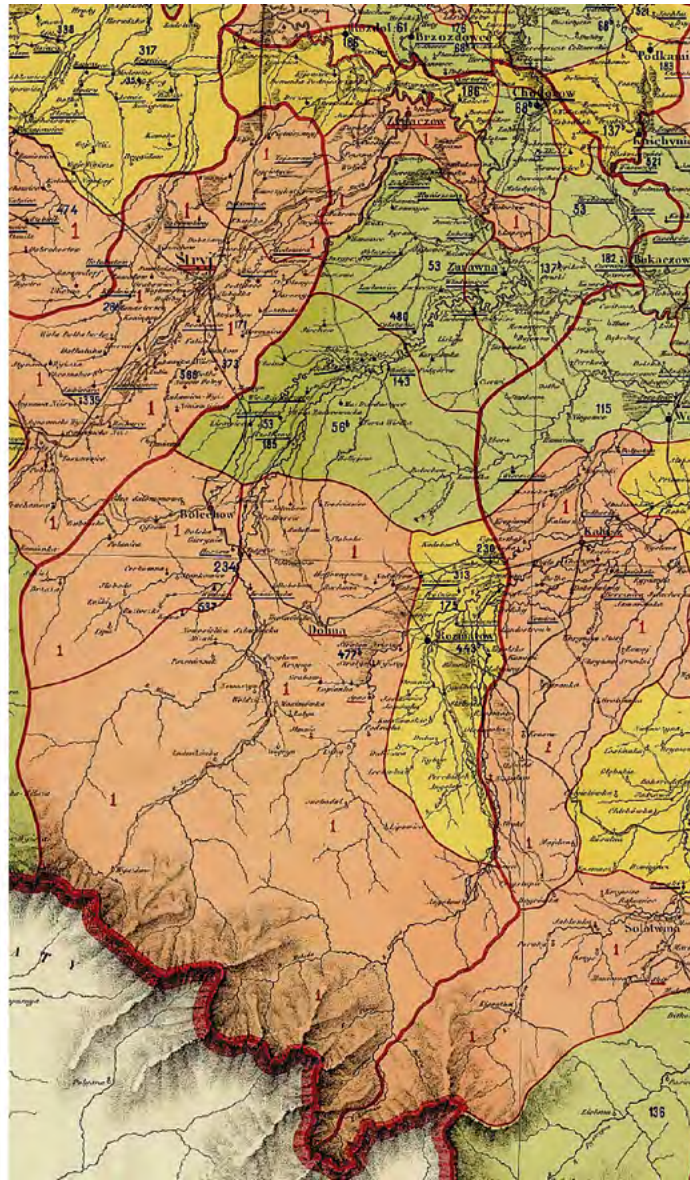

Рис. 2. Жидачівський повіт (Jablonowski A. Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej wydany z zasilkiem Akademii Umiejętności w Krakowie. [T. 1]. Epoka przełomu z wieku XVI-ego na XVII-ty. Dział II-gi. "Ziemie Ruskie" Rzeczypospolitej. – Warszawa; Wiedeń, 1889–1904. – S. 3).

Рис. 2. The Zhydachiv District (Jablonowski A.)

Припущення про те, що Андрушко Федорович був за походженням Коріатовичем, висловили в наукових кулуарах українські нумізмати Р. Саввов та О. Погорілець. Свою думку вони аргументували близькістю Коропця до володінь Коріатовичів.

Мусимо відзначити, що дискусії навколо походження князя Андрушка тривають і досі, бо маємо лише одну пряму згадку про нього як володаря Коропця – з пізніших виписок із судових Галицьких записок під 18 травня 1437 р., він згадується як "illustis Andruszhko" ("прославлений Андрушко"). З'ясувати це питання можуть допомогти нові джерела, з'ясування геральдично-сфрагістичних нюансів, а також розмежування князів Андрушків, яких на той час було кілька.

У 1435 р. Андрушко Федорович помер бездітним. Його лен належав до корони польської, і, оскільки на той час тривали т. зв. "Свидригайлові війни", щоб не ускладнювати ситуацію, князівство було збережене у складі Жидачівського князівства⁴³.

У 1435р. Жидачівське князівство і володіння Андрушка (Коропецьке князівство) було передане старшому з мазовецьких князів – князю равському, сохачевському і густинському Земовиту Земовитовичу (сам він перебував у Мазовії, але титулував себе князем Жидачівським⁴⁴), але він призначив тут свого намісника – жидачівсько-го суддю Сенька Прочолича з Рудного.

У 1442 р. князь Земовит Земовитович помер. Прямих спадкоємців у нього не було⁴⁵. Єдина дочка Маргарита та її мати Маргарита не змогли втримати князівство, і воно перейшло до Польщі та було включене до складу Руського воєводства як Жидачівський повіт (Рис. 2)⁴⁶.

Однак і в наступних століттях зберігся привілейований статус цих земель і населення. Колишня верхівка князівства – роди Ходоровські, Дідушицькі, Балицькі, Чернієвські отримали низку привілеїв. Місто мало свого каштеляна. З 1448 р. жидачівським старостою був краківський каштелян Ян з Чижова, який розпочав будівництво замку. Про привілейований статус мешканців колишньої княжої столиці свідчить те, що міщани не повинні були ремонтувати замок чи нести варту, а лише мали обороняти його в разі нападу ординців⁴⁷. Ще за люстрацією 1662 р. мешканці міста не мали ніяких повинностей, а лише сплачували по три гроші з дому. У 1767 р. жидачівський староста Михайло Жевуський, один з магнатів Речі Посполитої і воєвода Подільський, запровадив для жидачівських міщан візницьку повинність, яка, щоправда, довго не втрималася⁴⁸.

⁴³ Войтович Л. В. Жидачівське князівство... – С. 44.

⁴⁴ Swieżawski A. Tytulatura Ruska książąt mazowieckich. – Częstochowa, 1994. – S. 45–48.

⁴⁵ Войтович Л., Целуйко О. Правлячі династії Європи. – Біла Церква, 2008. – С. 340–341.

⁴⁶ Капраль М. Жидачівський повіт... – С. 746.

⁴⁷ Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska pod względem historycznym... – S. 758; ЦДІАЛ, ф. 68, оп. 1, спр. 2, арк. 12–21.

⁴⁸ Войтович Л. Удільні князівства Рюриковичів і Гедиміновичів... – С. 117.

Отож, досліджуючи історію Жидачівського князівства та його володарів ми стикаємося з такими спірними питаннями

Хто володів Жидачівським князівством – Федір Любартович чи Федір Ольгердович?

Чи оригінальними є жидачівські грамоти Федора Любартовича?

Ким за походженням був Андрушко Коропецький – Любартовичем, Острозьким чи Коріатовичем?

Чому брати Андрушка Коропецького не боролися за землі Коропецького князівства після його смерті?

Не викликає дискусій тільки те, що Жидачівське князівство мало всі атрибути середньовічної феодальної держави. А його сюзерени здійснювали всю повноту політичної, судової, фінансової та адміністративної влади, мали окреме військо, розвинену адміністрацію, міністеріалів якої призначали самі, герб та прапор. Цікавим є те, що сюзерени цього князівства видавали спеціально для нього грамоти староруською мовою.

Існування Жидачівського князівства – це короткотривалий, але яскравий епізод державності на наших землях, пам'ять про який зберегалася до 1772 р. у вигляді різних привілеїв і особливого статусу цих земель та їхніх мешканців.

Ivanna PAPA

THE ZHYDACHIV PRINCIPALITY (1393-1442) AND HEDYMINOVYCHI: DEBATABLE ISSUES OF HISTORY

The article discusses the main stages in the history of the Zhydachiv Principality and the role of the representatives of Hedyminovych dynasty - Svydryhailo, Fedir Lyubartovych, Andrushko. The attention is drawn to the debatable issues of the history of the Zhydachiv Principality – authenticity of “Zhydachiv deeds” by Fedir Lyubartovych, Fedir Olherdovych’s stay in the principality, causes of the transition of the Zhydachiv Principality under the rule of Mazovian princes. The independent status of the Zhydachiv Principality in the Grand Duchy of Lithuania is highlighted.

Фортеця : збірник заповідника “Тустань”. –
Л.: Колір ПРО, 2012. – Кн. 2. – С. 185-192

Юрій СТЕЦИК

ІСТОРІЯ ПАРАФІЯЛЬНОЇ ЦЕРКВИ СВ. ПАРАСКЕВИ С. УЛИЧНОГО (XVI – XVIII СТ.)

У наш час спостерігається тривалість процесу духовного відродження, який супроводжується реконструкцією давніх сакральних пам'яток. У таких умовах постає актуальною необхідність звернення до історичних витоків формування окремих парафій – як первинної ланки адміністративно-територіальної інфраструктури християнської Церкви.

У цій статті ставимо собі за мету реконструювати на основі збережених до нашого часу та віднайдених нами джерел історію виникнення та діяльності однієї з давніх церков Прикарпатського краю. Об'єктом нашого дослідження обрано парафіяльний храм св. Параскеви с. Улично, який упродовж розглядуваного періоду входив до Дрогобицького деканату Перемишльської православної, а з 1691 р. унійної єпархії.

Означена проблема не була предметом спеціального вивчення ні місцевих краєзнавців, ні істориків Церкви. Адаже досі історія села Улично залишається не дослідженою в багатьох аспектах. Поодинокі мемуарні матеріали із наświetленням окремих, фрагментарних аспектів віднаходимо у краєзнавчих збірниках української діаспори¹. Основні засадничі положення про історичний розвиток парафії подано в узагальнюючих працях В. Слободяна та Д. Блажейовського².

До нашого часу зберігся незначний корпус джерел до історії парафіяльної церкви с. Улично з періоду XVI–XVIII ст. Це переважно документація актового походження: ерекційна грамота братів Клодницьких (1536 р.), інвентарний опис Дрогобицького староства (1568 р.), привілей польського короля Яна III на попівство с. Улично

¹ Бодревич отець Іван, Улично і переказ про місто Бич // Дрогобищина – земля Івана Франка. – Дрогобич, 1993. – Т. 1. – С. 428–433; Костецький М. Мос рідне село – Улично // Там само. – С. 433–437; Костецький М. Мале Улично – Гассендорф // Там само. – С. 437–441.

² Слободян В. Церкви України. Перемишльська Єпархія. – Львів, 1998. – 650 с.; Blazejowskyj D. Historical sematism of the eparchy of Peremyśl including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828–1939). – Lviv, 1995. – 1008 s.